

POSTANOWIENIE

Dnia 2 lutego 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Małgorzata Wrębiakowska-Marzec

w sprawie z powództwa E. W.
przeciwko [...] Liceum Ogólnokształcącemu im. [...] w G.
o przywrócenie do pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 2 lutego 2017 r.,
skargi kasacyjnej powódki od wyroku Sądu Okręgowego w G.
z dnia 29 maja 2015 r., sygn. akt VIII Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 29 maja 2015 r. Sąd Okręgowy w G. zmienił wyrok Sądu Rejonowego w G. z dnia 3 grudnia 2014 r. oddalający powództwo E. W. przeciwko [...] Liceum Ogólnokształcącemu im. [...] w G. o przywrócenie do pracy, w ten sposób, że zasądził od strony pozwanej na rzecz powódki kwotę 13.075,50 zł tytułem odszkodowania.

W skardze kasacyjnej powódka zarzuciła: I. naruszenie prawa materialnego, tj.: 1) art. 45 § 2 k.p. przez niewłaściwe zastosowanie i nieuwzględnienie żądania przywrócenia do pracy wskutek uznania, że uwzględnienie tego żądania jest niecelowe, bez oparcia takiego stanowiska na dowodach potwierdzających celowość przywrócenia do pracy; 2) art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela przez błędną ocenę działań pracodawcy zmierzających do zmniejszenia zatrudnienia w szkole w związku z zatrudnieniem pedagoga i psychologa, bez oceny, czy odnoszą

się one do stanowiska zajmowanego przez pracownika, który domaga się przywrócenia do pracy; 3) art. 30 § 4 k.p. przez nieodniesienie się do określonego tym przepisem wymagania wskazania przez pracodawcę rzeczywistej i prawdziwej przyczyny rozwiązania za wypowiedzeniem umowy o pracę zawartej na czas nieokreślony, podczas gdy ustalanie przyczyn rozwiązania umowy o pracę dopiero w toku postępowania sądowego stanowi działanie spóźnione; 4) art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela przez błędną ocenę legalności złożonego pracownikowi przez pracodawcę oświadczenia o wypowiedzeniu stosunku pracy, w sytuacji gdy na dzień złożenia oświadczenia o wypowiedzeniu nie istniał w pozwanej szkole arkusz organizacyjny na rok 2011/2012, który został zatwierdzony dopiero w dniu 12 maja 2011 r., a tylko taki dokument dawał podstawę do likwidacji stanowiska pracy powódki; II. naruszenie przepisów postępowania w sposób, który mógł mieć istotny wpływ na wynik sprawy, a mianowicie: 1) art. 378 § 1 i art. 382 k.p.c. wskutek nierozpoznania wszystkich zarzutów podniesionych w apelacji; 2) art. 217 § 1 k.p.c. przez oddalenie jako spóźnionego wniosku o przeprowadzenie dowodu z załączonych do apelacji dokumentów uzyskanych przed wniesieniem apelacji, podczas gdy potrzeba pozyskania dowodu wynikła dopiero po przesłuchaniu strony pozwanej; 3) art. 325 k.p.c. w części dotyczącej rozstrzygnięcia sądu o żądaniach stron przez niedokonanie w sentencji wyroku rozstrzygnięcia co do zgłoszonego w pozwie żądania uznania wypowiedzenia za bezskuteczne i przywrócenia do pracy, a ograniczenie rozstrzygnięcia do żądania alternatywnego przewidzianego w art. 45 § 2 k.p.

Mając na uwadze powyższe zarzuty skarżąca wniosła o „zmianę zaskarżonego wyroku przez uchylenie i zmianę orzeczenia” i uznanie oświadczenia o wypowiedzeniu stosunku pracy za bezskuteczne i przywrócenie do pracy.

Wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania uzasadniono jej oczywistą zasadnością, gdyż zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza zarówno przepisy prawa materialnego - art. 45 § 2 i art. 30 § 4 k.p. oraz art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela, jak i przepisy postępowania - art. 378 § 1 i art. 382 oraz art. 217 § 1 w związku z art. 224 § 1 k.p.c. przez nierozpoznanie wszystkich zarzutów apelacyjnych, wskutek czego doszło do nieprawidłowej kontroli apelacyjnej. W ocenie skarżącej, mimo uwzględnienia apelacji, Sąd drugiej instancji

w zasadzie nie dokonał rozstrzygnięcia w przedmiocie zgłoszonego żądania, w tym nie odniósł się w sentencji wyroku do żądania zgodnie z art. 325 k.p.c., poprzestając na uprawnieniu przewidzianym treścią art. 45 § 2 k.p. Ponadto, rozpoznanie wszystkich zarzutów apelacyjnych „mogłoby doprowadzić do innych ustaleń, a być może potwierdzić zasadność żądań powódki dotyczących przywrócenia do pracy”.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Przepis art. 398⁴ § 2 k.p.c. wymaga, aby wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania stanowił odrębny element pisma niezależny od przytoczenia podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (art. 398⁴ § 1 pkt 2 k.p.c.). Uzasadnienie wniosku natomiast powinno nawiązywać do przesłanek przyjęcia skargi do rozpoznania określonych w art. 398⁹ § 1 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona. Spełnienie wymagania z art. 398⁴ § 2 k.p.c. powinno zatem przybrać formę wyodrębnionego wyводу prawnego, w którym skarżący wskaże, jakie występujące w sprawie okoliczności pozwalają na uwzględnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jednocześnie uzasadni, dlaczego odpowiadają one ustawowemu katalogowi przesłanek.

Z art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. wynika konieczność nie tylko powołania się na okoliczność, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, ale również wykazania, że przesłanka ta rzeczywiście zachodzi. Oznacza to, że skarżący musi wskazać, w czym - w jego ocenie - wyraża się „oczywistość” zasadności skargi oraz podać argumenty wykazujące, że rzeczywiście skarga jest uzasadniona w sposób oczywisty. Sam zarzut naruszenia (nawet oczywistego) określonego przepisu (przepisów) nie prowadzi bowiem wprost do oceny, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, czyli że jej zarzuty są zasadne „na pierwszy rzut oka” (*prima facie*) i w sposób oczywisty prowadzą do uznania zaskarżonego wyroku za

błędny i jego wzruszenia (por. między innymi postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 kwietnia 2006 r., II CZ 28/06, niepublikowane i orzeczenia tam powołane). Jest tak dlatego, że o ile dla uwzględnienia skargi kasacyjnej wystarczy, iż jej podstawa jest usprawiedliwiona, to dla jej przyjęcia do rozpoznania koniecznej jest wykazanie kwalifikowanej podstawy naruszenia prawa materialnego lub procesowego widocznej przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, bez wdawania się w pogłębioną analizę prawną. Z tego względu przyjmuje się, że nie spełnia tego wymagania odwołanie się do podstaw kasacyjnych i opatrzenie zawartego tam zarzutu dodatkowo mianem rażącego, ewidentnego, kwalifikowanego lub oczywistego, jeżeli nie zostanie wykazane, w czym przejawia się oczywistość wydania wadliwego orzeczenia. Należy przy tym zwrócić uwagę, że art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. nie odwołuje się do oczywistego naruszenia prawa, ale do oczywistej zasadności skargi, co oznacza, że oczywista zasadność skargi może wynikać z oczywistego i kwalifikowanego naruszenia przepisu prawa, pod warunkiem jednak, że skarżący wykaże, iż uchybienie to zadecydowało o wyniku sprawy (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 2012 r., II PK 278/11, LEX nr 1214574).

Skarżąca nie odnosi się do tak rozumianej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania z uwagi na jej oczywistą zasadność i nie wykazuje, że ewentualne naruszenie przez Sąd drugiej instancji wskazanych przez nią przepisów prawa materialnego i procesowego stanowi wprost o wadliwości zaskarżonego wyroku.

Po pierwsze, ograniczając się do stwierdzenia, że „zaskarżone orzeczenie w sposób oczywisty narusza przepisy prawa materialnego” skarżąca nie przedstawia jakiegokolwiek wyводу prawnego dla uzasadnienia takiego stwierdzenia. Należy więc tylko zauważyć, że podstawę zaskarżonego wyroku stanowiła ocena, iż przy wypowiedaniu powódce umowy o pracę doszło do naruszenia art. 30 § 4 k.p., co uzasadniało zastosowanie przez Sąd drugiej instancji art. 45 § 2 k.p. w związku z art. 20 ust. 1 pkt 2 Karty Nauczyciela.

Po drugie, w odniesieniu do oczywistego naruszenia przepisów postępowania skarżąca ogranicza swoje uzasadnienie do wskazania na nieodniesienie się przez Sąd odwoławczy do wszystkich zarzutów apelacyjnych,

jednak nie wymienia zarzutów, których Sąd ten nie rozpoznał i nie wyjaśnia, z jakich względów to ewentualne uchybienie miałoby wprost stanowić o wadliwym rozstrzygnięciu. Rzeczą Sądu Najwyższego na etapie przedsądu nie jest poszukiwanie okoliczności uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania w podstawach kasacyjnych oraz ich uzasadnieniu i formułowanie za skarżącą prawidłowego wniosku w tym zakresie.

Po trzecie, wskazując na obrazę art. 325 k.p.c. skarżąca pomija przyjmowany w orzecznictwie Sądu Najwyższego pogląd, że roszczenia alternatywne z art. 45 § 1 k.p. wynikają z jednego stosunku prawnego i zdarzenia (wypowiedzenia umowy o pracę). Uwzględnienie jednego roszczenia wyklucza jednocześnie uwzględnienie drugiego. Realizacja takiego rozwiązania materialnoprawnego (ustawowych roszczeń alternatywnych) łączy się z funkcją procesową art. 477¹ k.p.c. Uwzględnienie w wyroku jednego roszczenia likwiduje spór jednocześnie co do drugiego roszczenia alternatywnego, nawet gdy sentencja nie zawiera orzeczenia oddalającego drugie roszczenie. Alternatywne roszczenia przywrócenia do pracy albo odszkodowania z art. 45 § 1 k.p. wynikają z bezprawności lub niezasadności tego samego wypowiedzenia, obejmują więc ten sam przedmiot rozstrzygnięcia. Stąd uwzględnienie określonego w ustawie roszczenia alternatywnego (o odszkodowanie) nie wymaga orzekania o oddaleniu drugiego roszczenia (o przywrócenie do pracy), gdyż sąd orzeka tylko o jednym roszczeniu alternatywnym (por. np. postanowienia z dnia 9 maja 2008 r., II PK 319/07, OSNP 2009 nr 21-22, poz. 286 oraz z dnia 18 stycznia 2013 r., II PZ 39/12, LEX nr 1618744).

Z tych względów na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.